

**xAZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

Təsdiq edirəm:

**Filologiya fakültəsinin dekanı
Fil.e.n.,dos/əv. E.H.Məmmədov
“ “ 2017-ci il**

**AZƏRBAYCAN MÜHACİRƏT ƏDƏBİYYATI
VƏ BƏDİİ TƏRCÜMƏ
ELMİ-TƏDQİQAT LABORATORİYASININ 2017-Cİ İL ÜZRƏ**

H E S A B A T I

ETL-in RƏHBƏRİ:

Bakı – 2017

1. Giriş

Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı və bədii tərcümə ETL Bakı Dövlət Universiteti Böyük Elmi Şurasının 20.04.1990-cı il tarixli qərarı, Azərbaycan Təhsil Nazirliyinin 10 fevral 1992-ci il tarixli 98 sayılı əmri, BDU rektorluğunun 27 aprel 1992-ci il tarixli 1/205 sayılı əmri ilə təşkil olunub. 2017 -ci il hesabat ilində **“Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı və bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri”** mövzulu plan işinin **“Bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri”** mərhələsi yerinə yetirilmişdir. Bu hesabat ilində **1** monoqrafiya, **1** dərslik, **2** Beynəlxalq jurnal nəşri, **1** xaricdə məqalə, **12** Respublika daxilində məqalə, **5** Beynəlxalq simpoziumda iştirak, **4** Respublika konfransında iştirak, **1** Beynəlxalq simpozium **təşkilatçılığı** (“I Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni (UYTOB 2017)17-19 Mayıs 2017. Türkiye”) işi yerinə yetirilmişdir.

Bu nəşrlərdən əlavə laboratoriyanın elmi işçiləri **“Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı və bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri”** mövzulu plan işinin **“Bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri”** adlı mərhələsi yerinə yetirmişlər. Onlar əl yazması hüququnda laboratoriyanın arxivində saxlanılır və onların qısa annotasiyası hesabatla əlavə olunur.

2. Struktur və ştat cədvəli:

Nö	Soyadı, adı, atasının adı	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi dərəcəsi	Təvəllüd
1.	Hüseynova Nəzakət Hüseyn q.	b.e.işçi	1 ştat	fil.ü.f.d. (Dos. dr.)	30.05.1965
2.	Məmmədova Samirə Məmməd	e.i	1 ştat	fil.ü.f.d.	22.10.1979
3.	Ağamalıyeva Təranə Lətif q.	k.e. işçi	1 ştat	fil.ü.f.d.	20.08.1966
4.	Əhmədova Nigar Tofiq qızı	e. işçi	1 ştat,		12.03.1971
5.	Hüseynova Sevil Dünyamin q.	b.lab.	1 ştat	fil.ü.f.d.	28.03.1980
6.	Mustafayev Zaur Telman o.	e. işçi	1 ştat		02.01.1967
7.	Novruzova Heyran Fəttah q.	k.e.işçi	0,5 ştat		10.02.1967
8.	Nağıyeva Səidə Faiq q.	k.e.işçi	0,5 ştat (əvəzci)	fil.ü.f.d.	20.08.1972

3. İstiqamət – Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.

Problem: Mühacirət ədəbiyyatının tədqiqi

Mövzu: Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı və bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri.

İş: 2. Bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri

Mərhələ: 1. Bədii tərcümənin elmi-nəzəri tədqiqi

İcraçılar: F.ü.f.d., dos.N.Hüseynova

f.ü.f.d., S.Məmmədova
f.ü.f.d., T.Ağamalıyeva
e.i. N. Əhmədova
e.i., Z.Mustafayev
f.ü.f.d., S.Nağıyeva
k.e.i., H. Novruzova

4.Qısa annotasiyası və yerinə yetirilməsi: Bu hesabat ilində laboratoriya öz üzərinə götürdüyü “Bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri” adlı plan işini yerinə yetirmişdir.

Dos., b.e.i., f.ü.f.d. Nəzakət Hüseyn qızı Hüseynova 1.Bədii tərcümənin aktual problemləri, 2. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında bədii tərcümənin iqtibas növünün tətbiqi (Nəcəf bəy Vəzirovun yaradıcılığı əsasında) mövzulu plan işini yerinə yetirmişdir.

“Tərcüməçinin zəhməti dünyanı bir vahiddə birləşdirən ən vacib və şərəfli işlərdən biri olmuş və biri olaraq da qalır” (Höte)

Bədii tərcümə işinin təcrübəsini sistemləşdirmək, onun kəmiyyət və keyfiyyətini yeni, daha yüksək səviyyəyə qaldırılmasını təmin etmək məqsədilə hələ vaxtı ilə o zaman respublikamıza rəhbərlik edən mərhum Prezidentimiz Heydər Əliyev cənablarının təşəbbüsü ilə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin nəzdində Respublika Tərcümə Mərkəzi yaradılmışdır. Azərbaycan ədəbi əlaqələrinin daha da geniş vüsət alması üçün bu Mərkəzin yaradılması sözün əsil mənasında böyük tarixi əhəmiyyət kəsb etdi. Bakı Dövlət Universitetində yaradılan bədii tərcümə Elmi Tədris laboratoriyasının açılması və fəaliyyəti göstərməsi də həmin təşəbbüsün nəticəsidir. ETL-in fəaliyyəti müasir ədəbi proseslə şərtlənsə də, bədii yaradıcılığın sabahına, tərcümə işinin daha intensiv olacaq perspektivlərinə istiqamətlənmişdir. Təsədüfi deyil ki, məlum “xalqların dostluğu - ədəbiyyatların dostluğudur” devizi indi daha konkret məna və məzmun kəsb edir. Bu dostluğun ən etibarlı körpüsü isə bədii tərcümədir

Bədii tərcümənin tarixi də ədəbiyyatımızın tarixi qədər qədimdir. Azərbaycanda hələ yazılı tərcümə meydana çıxmamışdan çox-çox əvvəl şifahi tərcümə geniş yayılmışdı. Məsələn burasındadır ki, ədəbiyyatımız çoxdilli proses olması etibarilə uzun zaman qədim və ilkin orta əsrlərdə başqa dillərdə, yəni, öncə ərəb, sonra fars dilində yaranmışdır. Buna görə də bu ədəbi nümunələri geniş oxucu kütləsinə çatdırmaq üçün həm müəlliflərin özləri, həm də, şərhçilər və ədəbiyyat həvəskarları, əsasən, şifahi tərcümədən istifadə ediblər. Dünya ədəbiyyatının bir sıra görkəmli nümunələri də Azərbaycan oxucusuna bu yolla çatdırılmışdır. Məsələn, tarixi mənbələrin verdiyi məlumata əsasən, Homerin “İliada”sı, Vergilinin “Eneida”sı ilkin orta əsrlərdə (V-VII) Azərbaycan oxucusuna da məlum imiş. Gürcüstan kitabxana və arxivlərində hələ orta əsrlərdə gürcü əlifbası ilə yazıya alınmış Azərbaycan şifahi və yazılı ədəbiyyatı nümunələri saxlanmaqdadır. Gürcüstanda vaxtilə geniş şöhrət tapmış “Leyliməcnuniani” və “Xosrovşiriniani” kimi dastanların yaranması birbaşa Nizami Gəncəvinin təsiri ilə bağlı olmaqla yanaşı, onun ölməz poemalarının “sərbəst” tərcüməsi və ya iqtibası idi.

XX yüzilin 30-cu illərindən başlayaraq, Azərbaycan – rus ədəbi əlaqələri geniş vüsət almışdır. Hələ bundan əvvəl bir sıra mütərəqqi rus ziyalıları Azərbaycan

ədəbiyyatının ən yaxşı nümunələrini rus oxucusuna çatdırmaq üçün böyük əmək sərf etmişlər. Görkəmli şərqşünas alim V. Bartold (1869 - 1930) “Kitabi-Dədə Qorqud”un rus dilinə tərcüməsinə ömrünün 30 ilini həsr etmiş və bu möhtəşəm yaradıcılıq işini 1922-ci ildə başa çatdırmışdır. Puşkinin “Yevgeni Onegin” mənzum romanını azərbaycancaya misilsiz sənətkarlıqla çevirməklə S.Vurğun da bədii tərcümənin klassik nümunəsini yaratmışdır.

Bədii tərcümə ədəbi əlaqələrin yaranmasına və inkişafına xidmət etməklə yanaşı, dünya mədəniyyətinin inteqrasiyasında bu sənət qolunun əhəmiyyəti danılmazdır.

Müstəqil Respublikamızın ali təhsil sistemində, təəssüflər olsun ki, peşəkar tərcüməçi kadrlar hazırlayan və bununla da bədii ədəbiyyat üçün son dərəcə vacib olan ixtisasda mütəxəssislər hazırlayan ali məktəb, fakultə, kafedra və s. təsisat yetərinə yoxdur. Gələcək mütərcimlər isə Tərcümə Mərkəzinin təcrübəli mütəxəssisləri, tərcüməçi şair və yazıçılarla görüşüb, onlardan dəyərli məsləhətlər alırlar.

Laboratoriyamızda görülən işlərdən belə qənaət yaranır ki, onun bazasında hər il bir neçə nəfər tərcümə mütəxəssisləri yetişdirmək olar. Ədəbi əlaqələrin indiki mərhələsində, hətta perspektivində də bu bədii prosesə əhəmiyyətli töhfə olar. Bunun üçün “bədii tərcümənin elmi-nəzəri” əsasları ixtisasının tədris yükünü yenidən laboratoriyamıza qaytarılması müsbət nəticələr əldə etməklə uğurlara imza atmış olarıq.

K.e.i.,f.ü.f.d.**Ağamalıyeva Təranə Lətif qızı** 2017-ci ilin iş planına uyğun olaraq “S.Vurğunun yaradıcılığında bədii tərcümənin rolu” mövzunu araşdırmışdır.

S.Vurğun Azərbaycanın görkəmli xalq şairidir. Onun çoxşaxəli yaradıcılığı daim ədəbiyyatşünaslığın diqqət mərkəzində olmuşdur. Şairin yaradıcılığında mühüm yer tutan bədii tərcümələrə bu tədqiqatlarda müəyyən qədər toxunulmuşdur. Xüsusən, Puşkinin “Yevgeni Onegin” və Nizaminin “Leyli və Məcnun” poemalarının Azərbaycan dilinə tərcüməsi barədə müəyyən fikirlər söylənsə də, təəssüf ki, indiyə qədər bütün tərcümələri bütövlükdə tədqiq obyektı olmamışdır. Bu baxımdan S.Vurğunun tərcümə fəaliyyəti kontekstində bədii tərcümənin elmi-nəzəri müstəvidə araşdırılmasına ehtiyac duyulur.

Məlumdur ki, S.Vurğunun tərcüməçilik fəaliyyətində müxtəlif xalqların klassik ədəbi nümunələrinə müraciət əhəmiyyətli yer tutur. Puşkinin “Yevgeni Onegin”, Nizaminin “Leyli və Məcnun” T.Şevçenkonun “Səhrayı qız”, M. Qorkinin “Qız və Ölüm” əsərlərinin müvəffəqiyyətli tərcüməsi buna ən parlaq misaldır. Şairin həm orijinal yaradıcılığı ilə tərcümələri, həm də onun tərcümə ilə ayrı-ayrı məqalə, çıxış və məruzələri vəhdət təşkil edir ki, bu da tərcüməçi Vurğunun şair Vurğunla vəhdəti deməkdir.

S.Vurğun klassik irsə münasibətini təkcə tərcümələrində deyil, həm də ədəbi-tənqidi görüşlərində də ifadə etmişdir. Belə ki, Xaqani və Nizamidən başlayaraq öz müasirlərinə qədər çox az sənətkar tapmaq olar ki, onun barəsində S.Vurğun aydın və dəqiq fikir söyləməmiş olsun. Onun klassik irsə bu münasibəti tədricən, formalaşmış, sonralar ədəbi-tənqidi görüşlərində mükəmməl və elmi şəkil almışdır. XX əsrin 30-cu illərində tərcümə edilən əsərlər içərisində Puşkinin “Yevgeni Onegin” mənzum romanı xüsusi yer tutur. Puşkin poeziyasının Azərbaycan dilinə tərcüməsinə böyük əhəmiyyət

verən S.Vurğun yazırdı: “Biz dostumuz və müəllimimiz Puşkinin bütün yaradıcılığının xəzinəsini Azərbaycan xalqının malı etmişik”.

S.Vurğunun tərcümə üçün müraciət etdiyi və yaradıcılığını yüksək qiymətləndirdiyi ədiblərdən biri də rus yazıçısı M.Qorki idi. O,Qorkinin “Qız və Ölüm” poemasını Azərbaycan dilinə müvəffəqiyyətlə tərcümə etmiş bununla da uğurlu bir tərcümə əsərinin də müəllifi hüququnu qazanmışdır.

Azərbaycan şairi böyük rus ədibinin adı çəkilən poemasını da sənətkarlıqla dilimizdə səsləndirə bilmiş,mükəmməl bir tərcümə əsəri yaratmışdır.S.Vurğun bir tərcüməçi kimi əvəzedilməzdir və onun tərcümə sənətkarlığı bir ədəbi məktəbdir. S.Vurğun Ukraynanın ölməz şairi Taras Şevçenkonun “Səhrayı qız” poemasının tərcüməsinə də belə məsuliyyətlə yanaşmışdır. Bu poemanın Azərbaycan dilinə uğurlu tərcüməsini isə Şevçenko irsinin Azərbaycanda təbliğ edilməsi baxımından irəli atılmış ən müvəffəqiyyətli addım kimi qiymətləndirmək olar.

S.Vurğun başqa tərcümələrində olduğu kimi “Səhrayı qız” poemasının tərcüməsinə də məsuliyyətlə yanaşmış, əsərdəki dərin məzmun,vətənpərvərlik hislərinin ifadəsi tərcümədə öz dolğun əksini tapmışdır. S.Vurğunun tərcümə prinsipi cox zaman orijinalın məzmununu, üslub xüsusiyyətlərini, ayrı-ayrı misraları və s. eynilə mühafizə edirsə də, bu onda hərfi tərcüməyə çevrilmişdir, çünki S.Vurğun yaradıcı tərcüməçi idi.

Elmi işçi, f.ü.f.d. **Məmmədova Samirə Məhəmməd qızının 2017-ci il üçün laboratoriyaya aid plan işi “N.Əbdürrəhmanlının tərcümələrində dil-üslub xüsusiyyətləri” adlanır:**

N.Əbdürrəhmanlı nəinki öz ölkəsində, eləcə də dünya miqyasında nüfuz qazanmış bir sıra müəlliflərin əsərlərini dilimizə çevirmişdir. O, 80-ci illərin ədəbiyyatımıza qazandırdığı nəslin nümayəndəsidir. Bədii nəsr kontekstində sınıanmış qələm sahibi olan N. Əbdürrəhmanlı paralel olaraq bədii tərcüməylə də ciddi və ardıcıl məşğul olur, gürcü, rus və türk dillərindən dünya ədəbiyyatı nümunələri onun tərcümə işləri içərisində yer alır. Xüsusən, onun son illərdəki tərcümə fəaliyyəti xüsusi qeyd olunmalıdır.Qoderzi Çoxeli, Rasim Özdənörən, Fərəh Pəhləvi, Andrey Platonov, Fyodor Dostoyevski, Paulo Koelyo, Mürriel Maufroy, o cümlədən, Orhan Pamuk, Elif Şafak, İsmayıl Saryal və s. müəlliflərin yaradıcılığı ilə tanışlıqda N.Əbdürrəhmanlı tərcümələri özünəməxsus rol oynayır. Bu iş çərçivəsində onun tərcümə fəaliyyəti bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri fonunda araşdırılır.Əvvəlcə demək lazımdır ki, bədii tərcümə ədəbi yaradıcılığın bir növü olub, bir dildə olan bədii mətnin başqa dildə təcəssümü hadisəsidir. Təbii ki, bu, maraqlı olduğu qədər də mürəkkəb prosesdir. Çünki, mövcud prosesin iştirakçısı hər iki dilin dil imkanlarını - dil, struktur məsələlərini yaxşı mənimsəməli, mətn qavrayışı güclü olmalı, obyektə həm detal, həm də bütöv variantda görməyi bacarmalıdır. Bədii tərcümə prosesində ən çox rast gəlinən çətinliklərdən biri, bəlkə də birincisi, orijinal mətnin dil-üslub məsələlərini qoruyub saxlamaqı, yoxsa, onun oxucu tərəfindən qavranılması tendensiyasına sadıq qalmaqı dilemmasıdır. Əgər nəzərə alsaq ki, tərcümə prosesində iştirak edən mövcud mətnlər həm də müxtəlif xalqları və mədəniyyətləri bir-birinə daşımaq funksiyasını yerinə yetirir, o zaman tərcüməçinin məsuliyyəti anlaşılar. Əslində, bədii tərcümənin ədəbi

yaradıcılıqdan fərqi, birincinin ikinciye nəzərən obyektə asılı olmasıdır. Bu səbəbdən də, tərcümə mətnləri bütün hallarda uğurlu olmaya bilər. Bu mənada N.Əbdürrəhmanlının bədii tərcümə fəaliyyətini bir neçə əsas istiqamətdə araşdırmağı məqsəduyğun hesab edirik. Qeyd edək ki, bu müddəalar bədii tərcümənin prinsipləri əsasında formalaşır: bədii tərcümə sənəti intellektual-yaradıcılıq fəaliyyətinin bir növüdür və bu həqiqət qədimlərdən sübuta yetirilmişdir. Bunun bir sıra səbəbləri var: 1) Bədii tərcümə və ümumən, tərcümə bir sənət növü kimi müxtəlif bilik sahələri, onların konkret mənbələri ilə sıx şəkildə bağlıdır; 2) Tərcümənin mədəniyyətşünaslıqla (kulturologiya) bağlılığı bir çox cəhətlərlə diqqəti cəlb edir. Hər hansı mətn parçasında həfz olunan bədii enerji həm də konkret realiyalarla bağlıdır, o realıyanı və necə deyirlər, onun "ətrafını" bilmədən tərcümə düzgün olmayan informasiyanı ötürər, yaxud naqislik və boşluq yaranar, növbəti abzas və mətn parçası anlaşılmaz, havadan asılı qalar; 3) Bədii tərcümə (xüsusi ilə bu-!) bir sıra mədəniyyətlərin qarşılıqlı təsirini nəzərdə tutur. Tərcümədə hər hansı yad mədəniyyət haqqında məlumat ötürülür. Belə ki, mədəni spesifikanın araşdırılması təkcə kulturoloji deyil, dil hadisələrinin də mənalandırılması anlamına gəlir. Digər tərəfdən bədii mətnin ritm məsələsi də mütərcim tərəfindən doğru müəyyənləşdirilməlidir. Mövcud müddəalar nəzərə alınaraq N. Əbdürrəhmanlının bədii tərcümə fəaliyyəti "Eşq" (Elif Şafak), "Eşqin kimyası" (Müriel Maufroy), "Qara kitab" (Orhan Pamuk), "Bakı rüzgarı" (İsmayıl Saryal) əsərlərinin fonunda tədqiqata cəlb olunur və qənaətlər ümumiləşdirilir.

ETL-in elmi işçisi, **Mustafayev Zaur Telman oğlu** "Bədii tərcümənin fərqli cəhətləri" mövzusunda elmi iş yerinə yetirmişdir:

Tərcümə sahəsində yaşanan problemlər, tərcümə ixtisasına yiyələnməkdə olan qabiliyyətli tələbələrin təhsilini yarıda kəsib xarici ölkələrdə davam etdirməsi, tərcüməçilik ixtisası tədrisinin yenidən, beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə qurulması, sinxron və ikinci dilin tədrisi üzrə təhsil bazasının yaradılması, professor-müəllim heyətinin xarici ölkələrdə ixtisasartırma təhsilinə cəlb edilməsi, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fənninin yazılı və şifahi tədrisinin zəruriliyi, ölkənin bütün sahələrində anlaşılmazlıq və xətalər törədən tərcüməçilərin müvafiq qurumun xüsusi razılığı əsasında fəaliyyət göstərməsinin vacibliyi və sair bu kimi məsələlərə toxunulub. Bundan başqa böyük əhəmiyyət kəsb edən mühacir ədəbiyyatının tərcümə əhəmiyyəti və xüsusiyyətləri barədə məsələlər araşdırılır.

Əhmədova Nigar Tofiq qızının 2017- ci il iş planı üzrə mövzusu "Azərbaycan yazıçı və şairlərinin bədii tərcümə yaradıcılığı" adlanır.

Tanınmış rus yazıçı və şairlərinin əsərlərinin Azərbaycan dilinə tərcümə məsələləri araşdırılır və qeyd olunur ki, tanınmış yazıçı və şairlərin əsərlərinin, bədii tərcümələrinin Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafına və zənginləşməsinə böyük təsiri vardır.

Azərbaycan və rus dillərinin sintaktik strukturlarında olan fərqləri nəzərə alaraq, tərcümə prosesində orijinallığı qorumaq üçün ilk növbədə Azərbaycan ədəbi dilinin normalarına söykənmək lazımdır. Azərbaycan oxucularına düzgün çatdırılsın.

K.e.i.,f.ü.f.d. Nağıyeva Səidə Faiq qızı

2017-ci ilin iş planına uyğun olaraq "R.Rzanın bədii tərcümə əsərləri" araşdırmağa cəlb olunmuşdur.

Rəsul Rza Azərbaycan xalq şairi, dramaturq, tərcüməçi, ictimai xadimdir. Şairin çoxşaxəli ədəbi yaradıcılığında onun tərcümə əsərləri önəmli yer tutur. İstər rus ədəbiyyatı istərsə də dünya ədəbiyyatı nümunələrini Azərbaycan dilinə mükəmməl tərcümə etmişdir. Esxil "Zəncirlənmiş Prometey", Nizami Gəncəvi "Xosrov və Şirin", Fransua Viyon "Boğazından dara çəkilməyə məhkum edilmiş Viyonun yazdığı dördsətirlilik", Robert Berno "Uzaqda olanların sağlığına", Henrix Heyrix "Yıldızların lisanı", Mixail Lermontov "Demon", Nikolay Nekrasov " Rus elində kimin günü xoş keçir", İvan Turgenev "Mənsur şer", Taras Şevçenko "Muzdur qadın", Emil Verxarn "Belçikaya", Henri Lonqfello "Hayavata haqqında nəğmə", Uolt Uitman "Qartalların məhəbbət oyunu", Artur Rembo "Heyranlıq", Vladimir Mayakovski "Atlarla yaxşı rəftar", Marina Svetayeva "Yuxusuzluq silsiləsindən", Pol Elyar "Söndürülmüş işıqlar", Federiko Qarsiya Lorka "Gitara", Robert Frost "Bir dəfə nə isə olmuşdu", Rabindranat Taqor "Mənsur şer", İlya Selvinski "Mən bunu öz gözlərimlə görmüşəm", Yanka Kupala "O dələn kimdir", İrji Volker "Epitafiya", Eduards Mejaytis "Ürək", Kəmalədin Kamu "Qürbət", Nəcib Fazil Qısakürə "Otel otaqlarında", Fazil Hüsni Dağlarca "Gönçəli Nizaminin türbəsi" onun bədii tərcümə yaradıcılığında yer alır.

6. Dərc olunmuş elmi işlərin xarakteristikası

ÇAP OLUNMUŞ ELMİ İŞLƏRİN SİYAHISI

RESPUBLİKADA ÇAP OLUNMUŞ ELMİ İŞLƏRİN SİYAHISI

Nö	Mövzunun adı	Nəşrin adı, tarixi, N-sisəhifəsi	Müəlliflər
1	1.Bədii tərcümənin aktual problemləri 2.Atatürk ideyalarına Heydər Əliyev münasibəti	Azərbaycanın beynəlxalq çox tərəfli qarşılıqlı əlaqələrində Bakının rolu. Bakı. Elm, 2017 "6. Nizamidən Yunus Əmrəyə, Kamal Atatürkdən Heydər Əliyevə uzanan sevgi və barış yolu simpoziumu" materialları. Naxçıvan, 2017	Hüseynova Nəzakət
2	3.S.Vurğunun yaradıcılığında bədii tərcümənin rolu	Molla Pənah Vəqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş "M.P. Vəqif və müasirlik" elmi-praktik konfrans, s.95-97	Ağamalıyeva Təranə

3	4.M.Ə.Rəsulzadənin “Stalinlə ixtilal xatirələri” memuarında ictimai-siyasi mühitinin analizi	Molla Pənah Vaqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş “M.P. Vaqif və müasirlik” elmi-praktik konfrans, s.150-152	Nağıyeva Səidə
4	5. Названия домашних птиц как компоненты фразеологизмов (на материале русского и азербайджанского языков) 6. Названия диких птиц в составе фразеологизмов (на материале русского и азербайджанского языков) 7. Игры на уроках русского языка, 8. Переводческая деятельность Азербайджанских писателей и поэтов Türk tələbələri üçün rus dili (kitab)	Язык и литература 1(101) научный журнал с 37 -41. Filologiya məsələləri №3 s. 17-25. Dil və ədəbiyyat jurnalı 3(103) s. 419-422 Molla Pənah Vaqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş “M.P. Vaqif və müasirlik” elmi-praktik konfrans, s.91-95 Bakı, 2017, Ləman nəş. 106.səh.	Əhmədova Nigar

5	9. Bədii tərcümənin spesifik xüsusiyyətləri və ədəbi prosesdə onun mühüm rolu.	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri,Elmi əsərlər toplusu №19, s.401-403	Mustafayev Zaur
6	10. Çağdaş dövrün nəsrinə yeni paradigmlər müstəvisində (ön söz). 11. N.Əbdürrəhmanlının tərcümələri müasir tərcüməşünaslıq nəzəriyyəsi kontekstində 12. Ko Unun poeziyasında keçid metafizikası	Müstəqillik dövrü Azərbaycan romanı. Əhməd Sami Elaydi. Bakı-2017 192 səh., s.5-17 Filologiya məsələləri, Bakı, Elm və Təhsil, 2017 (çapdadır) “Ulduz” jurnalı, 2017, № 12 (çapdadır)	Məmmədova Samirə
7	Bədii nəsrin tarixi və müasir gerçəklik (monoqrafiya)	“Eim və təhsil” Bakı-2017	Sevil Hüseynova

Laboratoriyanın əməkdaşları **4 Respublika** səviyyəli konfransın iştirakçısı olmuşdur.

K.e.i., f.ü.f.d. **Səidə Nağıyeva(Məmmədova)** Molla Pənah Vaqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş “M.P. Vaqif və müasirlik” elmi-praktik konfrans 7-8 dekabr (BDU)

K.e.i., f.ü.f.d.**Təranə Məmmədova (Ağamaliyeva)** Molla Pənah Vaqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş “M.P. Vaqif və müasirlik” elmi-praktik konfrans 7-8 dekabr (BDU)

E.i. **Əhmədova Nigar** Molla Pənah Vaqifin 300-illik yubileyinə həsr olunmuş “M.P. Vaqif və müasirlik” elmi-praktik konfrans 7-8 dekabr (BDU)

K.e.i., **Zaur Mustafayev.** “İslam həmrəyliyi – 2017: Reallıqlar və perspektivlər”, Respublika konfransı 25-26 aprel 2017-ci il.

7. Xarici dövlətlərin təhsil və elmi müəssisələri ilə əlaqələr.

7.1. Elmi əməkdaşlıq.

Dosent, b.e.i., fil.e.n. **Hüseynova Nəzakət Hüseyn qızı**

” **I Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni (UYTOB 2017) 17-19 Mayıs 2017** “ simpoziumunun elmi heyətində təmsil olunmaqla, təşkilati heyətin üzvü olmuşdur.

Xaricdə jurnal nəşri:

Dosent, b.e.i., fil.e.n. Hüseynova Nəzakət Hüseyn qızı:

Türkiyənin Ankara şəhərində dərc olunan iki beynəlxalq və hakemli, elmi - humanitar dərgisinin **elmi redaktoru, Azərbaycan təmsilcisi və hakem heyətinin** üzvüdür.

1. “Kültür Evreni” ISSN: 1380 – 6197 (üç ayda bir yayımlanan humanitar-elmi dərgi).
2. “Bilimsel Eksen” ISSN 1309 – 5811 (üç ayda bir yayımlanan humanitar-elmi dərgi).

Dosent, b.e.i., fil.e.n. Hüseynova Nəzakət Hüseyn qızı:

7.2. Beynəlxalq konfrans, konqres və simpoziumlarda iştirak.

Dosent, b.e.i., fil.e.n. Hüseynova Nəzakət:

1. “Karsda 20 Ocak Şehitleri Anımı Türkiye- Kars. 19-20-21 OCAK 2017
2. “ I Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni (UYTOB 2017) Türkiye-Bursa. 17-19 Mayıs 2017 “
3. “ ULUSLARARASI ALTAY TOPLULUKLARI SEMPOZYUMU MESKEN-AİLE VE AİLE DEĞERLERİ 24-26 Temmuz 2017, İstanbul”
4. ”Görkəmli Azərbaycan folklorşünası Məmmədhusəyn Təhməsib”. Bakı. 04 oktyabr 2017

E.i. Əhmədova Nigar

1. Beynəlxalq Elmi- praktik konfransın materialları Bakı, 19-20 may, s.52

7.4. XARİCDƏ ÇAP OLUNMUŞ MƏQALƏLƏRİN SİYAHISI

№	Mövzunun adı	Jurnalın adı, tarixi, №-si, səhifəsi	Müəlliflər
1.	Edebi ilişkiler tarihinden. Ahmet Caferoğlu'nun “Azerbaycan Yurt Bilgisi” üzerine araştırma (4 məqalə)	“7. Nizamiden Yunis Emreye Kemal Atatürkten Haydar Aliyeye uzanan sevgi ve barış yolu” Sempozyumunun bildirileri, Bursa-Türkiye. 2017, seh. 105-110.	Dos. Hüseynova Nəzakət

Bu nəşrlərdən əlavə laboratoriya elmi işçiləri bu istiqamətdə hər il öhdələrinə götürdükləri mövzuları yerinə yetirmiş. Onlar əl yazması hüququnda laboratoriyanın arxivində saxlanılır .

8. ELMİ-TƏDQIQAT İŞLƏRİNİN NƏTİCƏLƏRİNİN TƏTBİQİ:

8.2 Elmi-tədqiqat işlərinin səmərəliliyi

Laboratoriyamızda görülən işlərdən belə qənaət yaranır ki, onun bazasında hər il bir neçə nəfər tərcümə mütəxəssisləri yetişdirmək olar. Ədəbi əlaqələrin indiki mərhələsində, hətta perspektivində də bu bədii prosesə əhəmiyyətli töhfə olar. Bunun üçün” bədii tərcümənin elmi-nəzəri” əsasları ixtisasının tədris yükünü yenidən laboratoriyamıza qaytarılması müsbət nəticələr əldə etməklə uğurlara imza atmış olarıq.

12. 2018-ci İLDƏ HANSI AVADANLIQLARIN ALINMASINA EHTİYAC DUYULUR (ADI, ALINACAQ AVADANLIQLARIN SAYI, TƏXMİNİ QIYMƏTİ, manatla).

Laboratoriyamızın 1 ədəd printerə ehtiyacı var

15. Əsas nəticələr.

Hesabat ilində ETL əməkdaşları elmi-tədqiqat işlərini uğurla davam etdirmiş, əsas diqqəti bədii tərcümənin elmi-nəzəri problemləri yönəltmişlər

Hesabat ilində laboratoriyanın əməkdaşları müxtəlif mövzularda 2 kitab, 14 məqalə yazmış, Azərbaycanda və xaricdə çıxan elmi nəşrlərdə çap etdirmiş, 2 beynəlxalq jurnalın redaktoru, 1 beynəlxalq simpozium təşkilatçısı olmuş, respublikamızda və xarici ölkələrdə keçirilən 8 elmi məclislərə - simpozium və konfranslara qatılmış, maraqlı məruzələrlə çıxış etmişlər.